

O'ZBEK VA ITALYAN TILLARIDA ZAMON, MAYL VA FE'LNING VAZIFADOSH SHAKLLARI O'RTASIDAGI O'XSHASHLIK

Iroda Fayzullayeva
O'zDJTU o'qituvchisi
Mustafayev Shaxboz
O'zDJTU o'qituvchisi

Annotatsiya

Bu maqolada o'zbek tilidagi zamon, mayl va fe'lining vazifadosh shakllari haqida qisqacha tushuncha haqida so'z yuritilgan. Ularning italyan tilidagi zamon, mayl va fe'lining noaniq shakllari bilan o'xshash jihatlarini har ikki til grammatikasi jihatdan qiyoslash yo'li bilan o'rganish maqsadga muvofiqdir.

Kalit so'zlar:

Mayl kategoriyasi, zamon kategoriyasi, fe'lining vazifadosh shakllari, fe'l so'z turkumi sifatida, affiks, ravishdosh, sifatidosh,

Annotation

In this article talks about a brief understanding of tenses, moods and forms of verbs in the Uzbek language. It is useful to study their similarities with Italian tenses, moods, and indefinite forms of the verb by comparing the grammar of both languages.

Keywords:

Declension category, tense category, functional forms of the verb, verb as a phrase, affix, gerund, participle

Аннотация

В этой статье рассказывается о кратком понимании времен, наклонений и форм глаголов в узбекском языке. Целесообразно изучить их сходство с итальянскими временами, наклонениями и неопределенными формами глагола, сравнив грамматику обоих языков.

Ключевые слова:

Категория склонения, категория времени, функциональные формы глагола, глагол как словосочетание, аффикс, наречие, прилагательное

O'zbek tilida zamon shakllari va ularning italyan tilida zamon shakllari bilan o'zaro tahlili. Fe'l zamonlari ish harakatni nutq so'zlanib turgan paytdan avval, nutq so'zlanib turgan paytda yoki nutq so'zlanib turgan paytdan keyin bajarilgan, bajarilmaganligiga munosabatni ifodalovchi fe'l shaklidir.

Shunga ko'ra, fe'l zamonlari, dastlab, uch guruhga bo'linadi: 1) o'tgan zamon, 2) hozirgi zamon, 3) kelasi zamon.

O'tgan zamon - nutq so'zlanib turgan paytdan avval bo'lib o'tgan yoki bo'lmagan harakatni anglatadi. O'tgan zamonning quyidagicha besh turi mavjud: 1) yaqin o'tgan zamon, 2) o'tgan zamon hikoya fe'li, 3) uzoq o'tgan zamon, 4) o'tgan zamon davom fe'li, 5) o'tgan zamon maqsad fe'li.

1. Yaqin o'tgan zamon nutq so'zlanib turgan paytdan oldin, so'zlovchining ko'z o'ngida yoki bevosita ishtirokida sodir bo'lgan harakatni ifodalaydi. U -di affiksini fe'llarga qo'shish va tushlash orqali hosil bo'ladi: o'qi+di+m, o'qi+di+ng, o'qi+di. Bu zamon italyan tilidagi Passato Prossimo zamonidek ishlatiladi va shu ma'noni beradi. Masalan: Ho scritto la lettera- Men xat yoz**dim**. Bu ikki gapda anglashilayotgan ma'no va mazmun bir xil va bu zamonlar bir- biriga mutanosibdir.

2. Uzoq o'tgan zamon ancha avval, qachondir bo'lib o'tgan yoki bo'lmagan harakatni ifodalaydi: Bu shakl -gan sifatdoshi + edi, ekan, emish singari to'liqsiz fe'llarni qo'shish va tushlash orqali hosil qilinadi: o'qi+gan+man, o'qi+gan ekan+man, o'qi+gan emish+man, o'qi+gan edi+m kabi. Biz bu zamonni italyan tilidagi Trapassato zamoniga qiyoslashimiz mumkin, chunki u zamonda ham shu ma'no anglashiladi. Masalan: La bambina piangeva perché la gatta l'aveva graffiata- Qizcha yig'ladi, chunki mushuk yaralangan **edi**.

3. O'tgan zamon hikoya fe'li nutq so'zlanib turgan paytdan ilgari kutilmaganda, qisqa vaqt oralig'ida bo'lib o'tgan hikoya qilish, tasvirlash orqali hosil bo'ladi. Bu shakl - b / ib yoki -b/-ib + edi to'liqsiz fe'li orqali yasaladi: ol+ib+man, ol+ib+san, ol+ib edi+m, o'qi+b edi+ng kabi. Bu zamon esa il Remoto zamoniga o'xshash, negaki il Remoto zamon ham biron narsani hikoya qilish yoki tarixiy voqea-hodisalarni so'zlashda ishlatiladi. Masalan: Mio padre costruì questa casa dieci anni fa- Bu uyni otam 10 yil oldin quribdi.

4. O'tgan zamon davom fe'li nutq so'zlanib turgan paytdan ilgari davomli bo'lgan, takrorlanib turgan harakatni ifodalaydi. Bu shakl -r (-ar), - yotgan, -moqda affikslari + edi to'liqsiz fe'li yordamida yasaladi: bil+ar edi+m, bil+ar eding; ol+ayotgan edi+m, ol+ayotgan edi+ng; ol+moqda edi+m, ol+moqda edi+ng kabi. Bu zamon italyan tilidagi Imperfetto zamon yordamida ifodalanadi. Tarjima jarayonida shu zamonga tarjima qilinsa maqsadga muvofiq bo'ladi. Masalan: Mentre si lavava le mani, ha sentito qualcosa- Qo'lini yuv**ayotib**, nimanidir eshitdi. Andavo a scuola ogni giorno- Maktabga har kuni borar **edim**.

5. O'tgan zamon maqsad fe'li nutq so'zlanib turgan paytdan avval maqsad qilingan harakatni ifodalaydi. Bu shakl -moqchi, -digan affikslari va to'liqsiz fe'li yordamida yasaladi: ol+moqchi edi+m, ol+moqchi edi+ng; ol+adigan edi+m, ol+adigan edi+ng kabi. Bu zamon esa italyan tilidagi “volere” fe'li va harakat nomidan yasalgan birikmaga

o'xshaydi va shu ma'noni beradi. Masalan: Volevo andare al mercato- Bozorga bormoqchi edim.

Hozirgi zamon ish - harakatning nutq so'zlanib turgan paytda bajaradigan, bajarilmaganini ifodalaydi. Hozirgi zamon fe'lining quyidagi ikki turi mavjud: 1) hozirgi-kelasi zamon, 2) hozirgi zamon davom fe'li.

1. Hozirgi - kelasi zamon nutq so'zlanayotgan payt va undan sung sodir bo'ladigan harakatni ifodalaydi: -a / -y ravishdosh affiksini olgan fe'lni tushlash orqali shakllanadi: ol+a+man, ol+a+san; ishla+y+man, ishla+y+san. Bu zamon esa Il Presente Indicativo zamoniga o'xshash bo'lib, huddi shu ma'no va mazmunda ishlatiladi. Masalan: Io leggo il libro- Kitob o'qiyman.

2. Hozirgi zamon davom fe'li nutq so'zlanayotgan paytda davom etib turgan harakatni ifodalaydi va fe'lning o'zak negiziga –yap, -moqda, -yotib, -yotir affikslarini qo'shib tushlash orqali hosil bo'ladi: ishla+yap+ man, ish+la+yap-san; ishla+moqda+man; ishla+yotib+man; o'qi+yotir+ man kabi. Bu zamon shakli esa “stare” fe'li hamda gerundiodan yasalgan birikma orqali ifodalanadi. Masalan: Io sto andando al negozio-Men do'konga boryapman(moqdaman).

Kelasi zamon harakatning nutq so'zlanib turgan paytdan so'ng bajaralish yoki bajarilmasligini ifodalaydi. Bu zamonning ikki turi mavjud:1) kelasi zamon maqsad fe'li, 2) kelasi zamon gumon fe'li.

1. Kelasi zamon maqsad fe'li bajarilishi maqsad qilib qo'yilgan harakatni ifoda etadi va fe'lning o'zak negiziga –moqchi, --digan -ajak affikslarini qo'shib tushlash orqali hosil bo'ladi: ishla+moqchi+man, ishla +moqchi+san; ishla+yajak. Bu zamon Futuro semplice orqali ifodalanadi: Andro' in Italia fra due anni- Ikki yildan so'ng Italyaga borajakman(moqchiman). Kabi ma'noda qo'llaniladi.

2. Kelasi zamon gumon fe'li harakatning bajarilishi mo'ljali, taxminini ifodalaydi va –r, - ar affiksini fe'lga qo'shib tushlash orqali yasaladi: ol+ar+man, ol+ar+san, ol+ar, ol+ar+miz kabi. Italian tilida kelasi zamon faqat futuro semplice va Fururo Anteriore yordamida ifodalanadi, lekin yuqoridagi zamonlarga unchalik mutanosib emas. Bu ma'nolar ba'zi ravishlar ishtirokida kelib chiqadi: Magari comprero' una nuova casa-Balki, yangi uy sotib olarman.

Mayl haqida tushuncha va uning “Modi dei verbi” bilan grammatik tahlili.

Mayl kategoriyasi. Ish harakatning voqelikka munosabatini ifodalovchi fe'l shakli mayl deyiladi. Fe'l mallari harakatning voqelikka munosabatini ifodalab, grammatik zamon, grammatik shaxs bilan uzviy bog'lanadi. Bu uch hodisa fe'lning gapda kesimlik vazifasidan kelib chiqadi. O'zbek tilida fe'l mayllarining to'rt turi bor: 1) xabar mayli, 2) buruq-istak mayli, 3) shart mayli, 4) maqsad mayli.

1. Xabar mayli. Ish-harakatning uch zamondan birida bajarilish va bajarilmaganligini ifodalaydi. Xabar maylining maxsus Grammatik ko'rsatkichi yo'q. U fe'lga uchala zamon va shaxs-son affikslarini qo'shib tushlash orqali shakllanadi.

Masalan: o'qidim, o'qiding, o'qidi, o'qiganman, o'qigansan, o'qigan, o'qimoqchiman, o'qimoqchisan, o'qimoqchi. Xabar maylidagi fe'lning asosiy sintaktik vazifasi gapda kesim bo'lib kelishdir. Bu mayl II modo Indicativoga o'xshash bo'lib, shu ma'nolarda ishlatiladi: Guardo la TV-televizor ko'raman. Ikkisi ham ish-harakat sodir bo'lganidan xabar bermoqda.

2. Buyruq-istak mayli. Ish-harakatni bajarish-bajarmaslik haqida buyurish, istash, so'rash, iltimos, maslahat, chaqiriq kabi ma'nolarni ifodalaydi. Buyruq-istak maylidagi fe'l xabar maylidan farqli ravishda maxsus mayl ko'rsatkichlariga ega bo'lib, bu mayl quyidagicha tuslanadi:

	B i r l i k	K o' p l i k
1-shaxs	yoz+ay, ishla+yin	yoz+aylik, ishla+ylik
2 -shaxs	ishla(ishla+gin) yoz+ing, ishla+ ng,	ishla+ngiz
yoz+sin (lar)		
3- shaxs	yoz+sin, ishla+sin	ishla+sin (lar)

Birinchi shaxs birligi -(a)y va -(a)yin affiksi yordamida yasaladi: boray, so'zlayin. Bu shaxsda so'zlovchining harakatni bajarish istagi, harakatga bo'lgan rag'batini ifodalanadi: Mana bu kitoblarni o'quvchilarga yetkazay.

Italyan tilida istak mayli ma'nosini ifodalab keluvchi mayl Congiuntivo deyishimiz mumkin: Mi faccia vedere la tua casa- Menga uyingni ko'rsatgin.

Qat'iy buyruq ma'nosi ikkinchi shaxs vositasida ifodalanadi. Chunki bunda nutq qaratilgan shaxsning o'zi qatnashadi: Salim qoraga ayting, fermada hisob-kitobni to'g'rilab qo'ysin. Italyan tilida ham Imperativo mayili shu ma'noda ishlatiladi huddi buyruq maylidek. Masalan: Parli poco- Kam gapir.

Bu shaklda sof buyruq bilan birga do'q qilish, iltimos, hatto yalinish kabi munosabatlar ham ifodalanishi mumkin: Yo'qol, dedim! - Ho detto, vattene!

Ko'zimga ko'rinma! (do'q). Stol ustiga qo'ya qol (iltimos). Yo rabbiy, ilmimni ziyoda qilg'il (o'tinch). Ikkiichi shaxsning -gin\\ -gil affiksi bilan yasaluvchi shaklida esa

buyruq ma'nosi kuchsizlanadi. Bu shakl ko'proq iltimos yoki oddiy undash, da'vat uchun qo'llanadi: Boshingga qilich kelsa ham to'g'risini gapirgin. Otangga bo'lmagil arzanda bandi, Bandidan chiqib bo'l hunar farzandi

Shart mayli biror ish-harakatning yuzaga chiqishi uchun undan oldin bajarilishi shart bo'lgan harakatni ifodalaydi. Shart mayli -sa affiksi va shaxs-son qo'shimchalarining qo'shilib tuslanishidan hosil bo'ladi.

	B i r l i k	K o' p l i k
1- shaxs	Bor+sa+m	bor+sa+k
2- shaxs	bor+sa+ng	bor+sa+ngiz
3- shaxs	bor+sa+0	bor+sa+(lar)

Fe'ning bu shakli quyidagi ma'nolarni ifodalash uchun xizmat qiladi:

1. Shart mayli shaklidagi fe'l boshqa biror harakatning bajarilishi uchun shart bo'lgan harakatni bildiradi: Mana bu kanal bitsa, yangi yer ochilsa, paxta ham ko'payadi. Italyan tilida bu maylga mos shakl bu *Il modo Condizionale* dir. Se andresti al mercato, cosa comprerai?- Agar bozorga borsang, nima sotib olasan? Bu ikki gapda ham shartlilik ma'nosi mavjud.

Fe'ning bu shakli faqat maqsad, mo'ljal ma'nosini bildiradi. -moqchi affiksli fe'l edi to'liqsiz fe'li bilan qo'llanganda, o'tgan zamon ifodalanishi mumkin. Lekin bunda harakat o'tgan zamonga (o'tgan zamonda bajarilishi) emas, balki maqsad o'tgan zamonga oid bo'ladi: bormoqchi edim, bormoqchi eding, yubormoqchi edi.

-moqchi affiksi bilan yasalgan shakl bo'l fe'lining o'tgan va hozirgi zamon shakllari bilan qo'llanganda ham harakatning emas, balki maqsadning hozirgi zamon yoki o'tgan zamonga oidligi ifodalanadi: bormoqchi bo'layapman, bormoqchi bo'laman, bormoqchi

bo'ldim. Italyan tilida maqsad maylini ifodalovchi shakl yo'q.

Fe'ning vazifadosh shakllari haqida va ularni „*Modi indefiniti*” bilan taqqoslash.

Fe'ning biror gap bo'lagi vazifasini bajarishga xoslangan shakllari vazifadosh shakllar deyiladi. Fe'ning vazifadosh shakllari to'rt xil bo'lib, ular quyidagilardan iborat: 1) harakat nomi, 2) sifatdosha, 3) ravishdosha.

Harakat nomi ish - harakatning atamasi bo'lib, gapda otga xos vazifalar bajarishga xoslangan fe'l shaklidir.

Harakat nomi -(i)sh, -(u)v, -moq. affikslari yordamida yasaladi: kechmoq, kechish, kechuv. Harakat nomi fe'lga xos tuslanish, zamon, mayl kabi ma'nolarni bildirmaydi, balki harakat-holatning atamasi bo'ladi. Shu sababli otlarga xos kelishik, egalik kabi Grammatik shakllarni qabul qila oladi va gapda otlarga xos vazifalarni bajaradi. Ma'no jihatdan bir-biriga yaqin bo'lgan uch xil harakat nomi qo'shimchalaridan –moq bilan yasalgan shakl fe'lga –sh (-ish) bilan yasalgan shakl esa otga yaqin turadi. Shuning uchun -moq orqali fe'ning noaniq (infinitiv) shakli hosil qilinadi. Harakat nomi shakllarining har biri o'ziga xos xususiyatlari bilan bir-biridan farqlanadi. Italyan tilida esa *Infinitivo* huddi harakat nomidek va u bajaradigan vazifalarni o'taydi, masalan: *Nel piangere c'è una grande consolazione*- Ko'z yosh to'kish bu katta tasallidir.

. Ularning bo'lishsiz shakli - maslik affiksi yordamida yasaladi: ketmaslik, aytmaslik kabi. –maslik asosida hosil bo'lgan bo'lishsizlik harakat nomining boshqa shakllariga nisbatan –sh (-ish) affiksiga mazmunan yaqinligi mavjud: o'qisho'qimaslik. borish-bormaslik.

Sifatdosha sifat kabi narsaning belgisini bildirib, gapda aniqlovchi vazifasiga xoslangan fe'l shaklidir: kelgan odam, ishlayotgan yigit kabi. Sifatdosha, barcha fe'llar

kabi o'timli va o'timsizlik, nisbat, bo'lishli-bo'lishsizlik hamda zamon kategoriyalariga xos ma'nolarda kela oladi. Ular zamon ma'nosiga ko'ra uch guruhga bo'linadi: 1) o'tgan zamon sifatdoshi, 2) hozirgi zamon sifatdoshi, 3) kelasi zamon sifatdoshi.

O'tgan zamon sifatdoshi –gan (k, g undoshlaridan so'ng –kan) affiksi bilan yasaladi: o'qigan (kitob), yozgan (insho), tikkan(ko'ylak).

1) fe'lning o'tgan zamon ma'nosini bildiruvchi formasini yasaydi: borganman, borgan edim;

2) yot, tur, yur, o'tir kabi holat fe'llariga qo'shilganda, hozirgi zamon ma'nosi ham ifodalanadi: Faxriddin osilib turgan qalin pastki labini bir-ikki qimirlatib javob berdi. (A.Q.);

3) ot oldidan kelib, narsaning doimiy belgisini bildiradi va sifatlovchi-aniqllovchi vazifasini bajaradi. Bunda harakatning o'tgan zamonga oidligi ifodalanmaydi, balki narsaning hozirgi holatdagi belgisi asosiy o'rinda bo'ladi: xonaning ko'chaga qaragan oynasi, hovuz boshiga to'plangan odamlar.

4) -gan affiksli sifatdosh shaxsson qo'shimchalarini olib, kesim vazifasida qo'llanadi. Bunda u xabar maylining o'tgan zamon shakli hisoblanadi, -gan affiksi esa zamon (3-shaxda esa zamon va shaxs) ko'rsatkichi sifatida qaraladi: kelganman, kelgansan, kelgan; kelganmiz, kelgansiz, kelgan;

5) egalik, ko'plik va kelishik qo'shimchalarini olib otlashadi: Yurgan daryo, o'tirgan bo'ya.

O'tgan zamon sifatdoshi Italyan tilidagi Participio passato bilan bir xildir, chunki ularning grammatik vazifasi ham juda o'xshash. Masalan: un libro aperto- ochilgan(iq) kitob. Bu holatda har ikki tildagi gapda sifatdosh va participio aniqllovchi vazifasini bajarmoqda va ikkisinin ham mazmuni birdek.

Hozirgi zamon sifatdoshi fe'lga –**yotgan, -vchi(-uvchi)** affikslarini qo'shish orqali yasaladi va quyidagi ma'no, vazifalarga ega bo'ladi:

1. –yotgan affiksi grammatikalizatsiyalashgan yot fe'li va o'tgan zamon sifatdoshi hosil qiluvchi –gan affiksiniing birikishi orqali yasaladi. Hozirgi zamon sifatdoshining bu shakli, asosan, ot oldidan kelib aniqllovchi vazifada qo'llanadi: ishlayotgan odam, esayotgan shamol kabi. Bu shaklni shaxs-son affikslari bilan tuslash orqali hozirgi zamon fe'lini hosil qilib bo'lmaydi.

2. Hozirgi zamon sifatdoshining -vchi(-uvchi) affikslari bilan yasalgan shakli oxiri a tovushi bilan bitgan so'zlarga qo'shilganda, a tovushi o tovushiga aylanadi, i unli tovushi bilan bitgan fe'llarda esa i tovushi u tovushiga aylanadi. Undosh bilan bitgan fe'llarga qo'shilganda, u orttiriladi: ishla - ishlovchi, o'qi - uquvchi, borboruvchi

kabi.Hozirgi zamon sifatdoshi quyidagicha ma'no va vazifalarga ega bo'ladi: a) – yotgan sifatdoshidan farqli ravishda shaxs-son affikslari bilan tuslanadi va gapda kesim vazifasida qo'llanadi: ishlovchiman, ishlovchisan, ishlovchi; b) otga bog'lanib,

sifatlovchi aniqlovchi vazifasini bajaradi: ishlovchi kishi, o'quvchi qiz kabi; d) bu shaklda otlashishga moyillik kuchliroq bo'ladi: o'quvchi, yozuvchi, to'quvchi kabi.

Italyan tilida hozirgi zamon sifatdoshi, ya'ni Participio presente deyarli qo'llanilmay qo'yilgan va u so'zlarning ko'pi otga ko'chgan. Masalan: **insegnante**-o'qituvchi, **cantante**-qo'shiqchi, **parlante**-so'zlovchi kabi so'zlar. Ko'rganimizdek bu grammatik shakillar o'zaro hamoxangdir.

Kelasi zamon sifatdoshi fe'lga -r(-ar), -digan affikslarini qo'shish bilan yasaladi va qo'yidagicha ma'nolarni ifodalaydi:

1. Sifatdosh yasovchi -(a)r (bo'lishsizi -mas) affiksi hozirgi o'zbek adabiy tilida juda kam uchraydi. Bu affiks bilan qo'llanuvchi ayrim so'zlar fe'ldan ko'ra sifatlariga yaqin turadi: oqar suv, so'nmas hayot kabi. Shuningdek, -(a)r affiksi yordamida yasaluvchi shakl tuslanganda kelasi zamon gumon fe'lini hosil qiladi: yozarman, yozarsan, yozar kabi.

2. Sifatdoshning -digan affiksi bilan yasaluvchi shakli ravishdoshning -a (-y) affiksi bilan yasalgan shaklidan so'ng qo'shiladi va quyidagicha ma'nolarga ega bo'ladi: fe'lining atributiv shaklini hosil qilishda faol ishlatiladi: o'qiydigan kitob, bajaradigan yumush kabi;

Italyan tilida kelasi zamon sifatdoshi mavjud emas.

Ravishdosh. Ravishdosh harakatning belgisini bildiradigan, uni biror tomondan xarakterlaydigan fe'l shaklidir. Hozirgi o'zbek tilida ravishdoshlar quyidagi xususiyatlariga ko'ra o'zaro farqlanadi:

Ma'nosiga ko'ra: a) holat ravishdoshlari -b(-ib), -a (-y) -gudekaffislari vositasida hosil bo'ladi; b) payt ravishdoshlari -gach (-kach, -qach), -guncha (-kuncha, -quncha) vositasida hosil bo'ladi; d) maqsad ravishdoshi -gani (-kani, -qani) affiksi vositasida hosil

Zamon ma'nosiga ko'ra: a) o'tgan zamon ravishdoshi: a) -b(-ib), -gach (-kach, -qach) affikslari bilan yasalgan ravishdosh; b) hozirgi zamon ravishdoshlari: -a (-y) affiksi bilan yasalgan ravishdosh;

Italyan tilidagi Gerundio ravishdoshning o'tgan zamon turi bilan mutanosib xalos, qolgan ravishdoshlar infinitivo orqali ifodalanadi. Masalan: payt ravishdoshi -gach; ni ifodalash uchun italyan tilidagi Infinitivodan foydalaniladi: dopo aver finite I compiti a casa, andro' a dormire- darslarimni qilib bo'lg**ach**, uxlagani yotaman. Bu ikki gapda payt ma'nosi anglashilmoqda. Lekin o'tgan zamon ravishdoshi “gerundio” bilan mutanosiblik kasb etadi: Continuando in questo modo, farete una brutta fine- Bu holda davom et**ib**, oxiri yomon tugaydi.

d) kelasi zamon ravishdoshlari: -guncha (-kuncha, -quncha) -gani (-kani, -qani), -gudek affikslari bilan yasaladigan ravishdoshlardantashkil topadi. Ravishdosh yasovchi affikslar quyidagi ma'no va Grammatik vazifalarga egaligi bilan xarakterlanadi: -(i)b affiksi: so'rab, eslab, quvonib. Bu shakl bajaradigan vazifasining xilma-xilligi bilan

boshqa ravishdosh shakllaridan alohida ajralib turadi: Shu payt chorbog‘dan echki yetaklab Dildor kirib keldi. (S.Ahmad.)

Italyan tilida kelasi zamon ravishdoshi va maqsad ravishdoshi ma’nolarini beruvchi grammatik shakllar mavjud emas.

Italyan tilidagi kabi bizning tilda ham ko’plab zamon, mayl va fe’lning vazifadosh shakllari mavjud va ularning ba’zilarining ishlatilishi juda o’xshash. Ushbu shakllar, o’z navbatida grammatik vazifasiga ko’ra ham bir-biriga mutanosibdir desak adashmagan bo’lamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. A. Nurmonov, N. Mahmudov “O’ZBEK TILINING NAZARIY GRAMMATIKASI” (o'zbek tili va adabiyoti yo'nalishi talabalari uchun o'quv qo'llanmasi) T O S H K E N T - 2 0 0 7

2. N. Turniyozov, A. Rahimov “O’ZBEK TILI” (ma’ruzalar matni) Samarqand 2006.

3. Alberto Mazzetti, Patrizia Manili, Maria Rosaria Bagianti, “Qui Italia” corso di lingua italiana per straniero 1997.

4. Giuseppe Pittono “Cosi si dice e si scrive” Dizionario grammaticale e degli usi della lingua italiana Zanichelli 1995